

Alkutuotannon toiminnan varmistaminen poikkeusoloissa

Visa Merikoski

Poikkeusolot ja häiriötilanteet

- Sota, pandemia, luonnonkatastrofit, –kuivuus -märkyys, jne
- Ylipäätään tilanne, jossa normaali toiminta häiriintyy tai estyy kokonaan
- Kesto voi vaihdella
  - Myrsky tai muu luonnonilmiö
  - Pandemia
  - Sota tai pitkittynyt kriisi

Uhat

- Sota ja sen keinot
- Hybridivaikuttaminen
  - Sotilaalliset toimet, kyberiskut, mielipidevaikuttaminen, ”biologinen vaikuttaminen”
  - -> Tavoitteena aiheuttaa hämmennystä, paniikkia, epätoivoa, eripuraa ja ennen kaikkea viedä viranomaistoiminnalta uskottavuutta ja vaikuttavuutta
- Luonnonkatastrofit
- Pandemiat
- Onnettomuudet (ydinvoima tms)

Kokonaisturvallisuus

- Viranomaiset

- Poliisi, Pelastuslaitos, Puolustusvoimat, Rajavartiosto, Tulli, Ruokavirasto, Kyberturvallisuuskeskus jne

- Jokaisella oma tehtävänsä ja yhteistyö hoidetaan virka-apupyynnöinä tai ihan käytännön yhteistyönä

- Lähipiiri

- Oma tekeminen

- Tilan toiminnan turvaaminen
- Yksityistalouden ja oman perheen turvaaminen
- Oma toimintakyky

Kuka on vastuussa maatalan toiminnasta?

- Maatilayrityksen toiminnasta vastaa aina viimekädessä viljelijä itse
  - Yhteiskunta ja naapurusto voi tätä tukea
    - Voi myös haitata, jos tilanväelle tulee palvelukseenastumismääräys -> VAP järjestelmä
- Huoltovarmuuskeskus HVK
  - Alkutuotantopooli
  - Varmuusvarastointi

VAP 1 (5)

- **Henkilövaraukset**

- [Ohje henkilövaraukseen - Puolustusvoimat Puolustusvoimat](#)

**Asevelvollisuuslain 89 §
määrittää milloin henkilö
voidaan jättää palvelukseen
kutsumatta yleisen tai
sotilaallisen edun vuoksi.**

- Työnantaja voi varata henkilöstönsä jäseniä kriittisiin töihin myös poikkeusoloissa. Tällöin työntekijän sodan ajan tehtävä on toimia työnantajansa palveluksessa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi.
  - Puolustusvoimien aluetoimistot ratkaisevat asevelvollisia koskevat varaushakemukset. Varaushakemuksen tekee työnantaja. Henkilövaraamisesta käytetään myös lyhennettä VAP.
  - Siviilipalveluskeskus ratkaisee siviilipalvelusvelvollisia koskevat varaushakemukset.
  - Puolustusvoimien aluetoimistot kouluttavat työpaikkojen henkilövaraamiseen liittyvissä asioissa. Koulutuksista kannattaa olla yhteydessä suoraan aluetoimistoon [Puolustusvoimien aluetoimistot - Puolustusvoimat - Puolustusvoimat Puolustusvoimat](#).
- **Henkilövarauksen lajit**
  - Tee perusvaraus, kun varaushakemus laaditaan ensimmäistä kertaa tai kun organisaatiosi tai sen henkilöstö muuttuu merkittävästi. Perusvarauksessa henkilö varataan tehtävänsä viideksi vuodeksi.
  - Ilmoita päivitysvarauksessa ne varatut henkilöt, jotka eivät enää ole palveluksessanne sekä korvaavat uudet henkilöt ja henkilöiden lisäykset. Päivitysvaraus jatkaa perusvarauksen viiden vuoden aikaa koko toimipaikan varatun henkilöstön osalta. Työnantajan tehtävä on myös purkaa henkilövaraus esimerkiksi työsuhteen päätyttyä tai tehtävän muututtua olennaisesti.

Henkilövaraus on sodan ajan sijoitus

25.2.2022

25. helmikuu
2022
9

Myös ajoneuvoja ja työkoneita varataan ja otetaan tarvittaessa käyttöön

Kuorma-autot

Traktorit, kaivurit, pyöräkuormaajat ja muut työkoneet

Mönkijät ja maastomoottoripyörät

Jne

VAP-tiloille tulee jäädä koneet tai niitä jopa täydennetään, niille myös järjestetään tarvittaessa

- Polttoaine- ja voiteluainehuolto, varaosat (ja sähkö)

Myös muut tarvittavat

- Eläinlääkintähuolto
- Siemenet ja lannoitteet

Mitä on huoltovarmuus?

HUOLTOVARMUUSTYÖN MERKITYS KASVAMASSA

MATERAALINEN VARAUTUMINEN

- Varastointi
- Tuotantovaraukset
- Investoinnit
- Tekniset järjestelmät

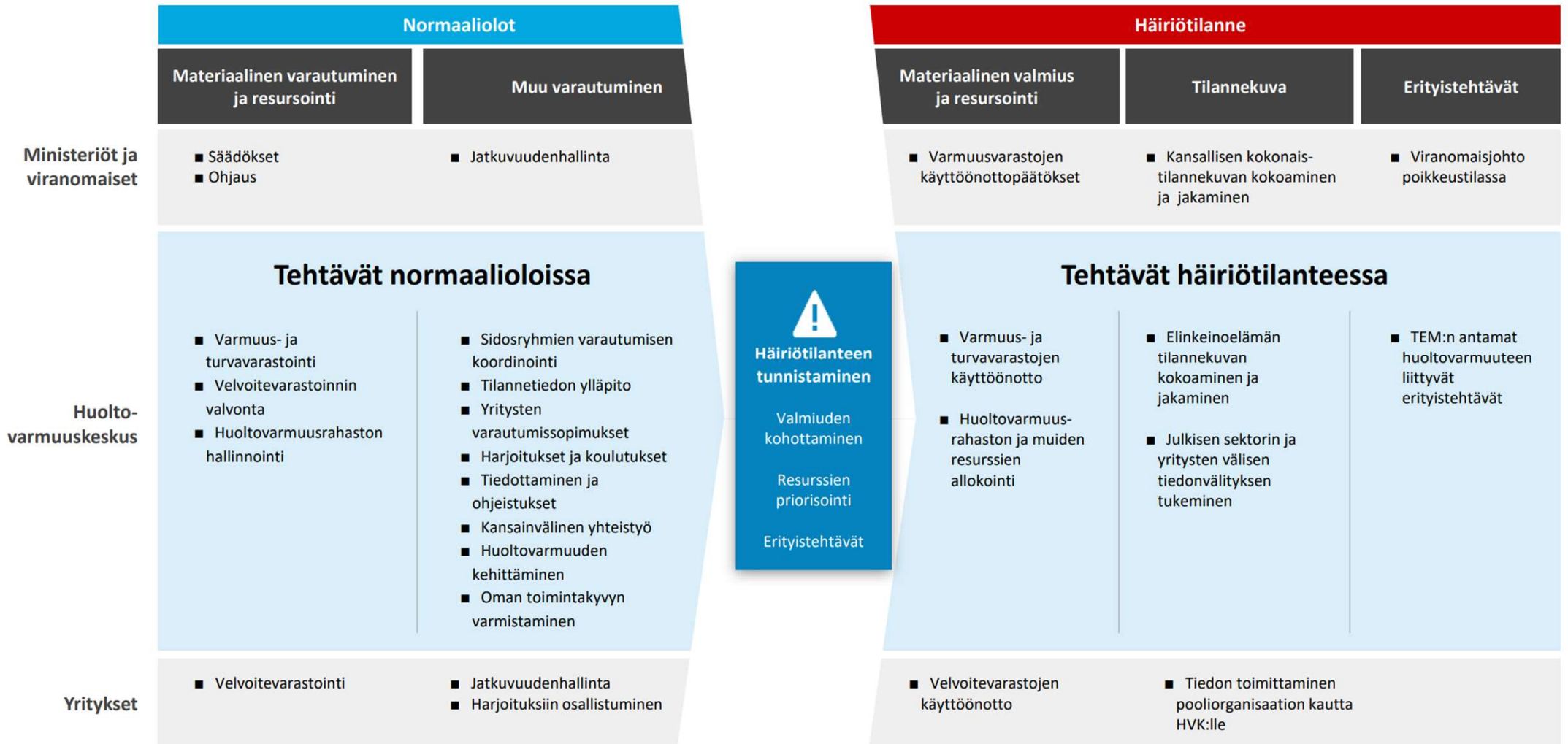
TOIMINTAVARMUUS JA RESILIENSSI

- Jatkuvuudenhallinta
- Häiriönsietokyky
- Yhteistoiminta
- Digitaalisuus

HUOLTOVARMUUSKESKUKSEN ROOLI JA TEHTÄVÄT

Toimialat ja poolit

Etusivu / Toimialat

Elintarvikehuolto

Elintarvikehuollon ansiosta ruokaa on saatavilla kaikissa olosuhteissa. Alkutuotanto, elintarviketeollisuus ja jakelu toimivat tiiviissä yhteistyössä.

[Lue lisää elintarvikehuollosta](#) >

Energiahuolto

Mahdollisimman häiriöttömän energiansaannin turvaaminen on monen muun toiminnan välttämätön edellytys.

[Lue lisää energiahuollosta](#) >

Finanssiala

Rahaliikenteen sujuminen ja vakuutusalan toimivuus myös poikkeusoloissa edellyttää ennakkointia, siksi ala kehittää jatkuvasti varautumistaan.

[Lue lisää finanssialasta](#) >

Liikenne ja logistiikka

Logistiikan ja liikenteen palveluiden toimintakyky on välttämätöntä pitkien etäisyyksien Suomessa.

[Lue lisää logistiikasta](#) >

Teollisuus

Kriittinen teollisuus ja rakentaminen tuottavat hyödykkeitä elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi.

[Lue lisää teollisuudesta](#) >

Terveydenhuolto

Laäkkeitä ja tarvikkeita varastoidaan, jotta varmistetaan keskeisen hoidon jatkuvuus.

[Lue lisää terveydenhuollosta](#) >

ALKUTUOTANTOPOOLI

TOIMINNAN TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT

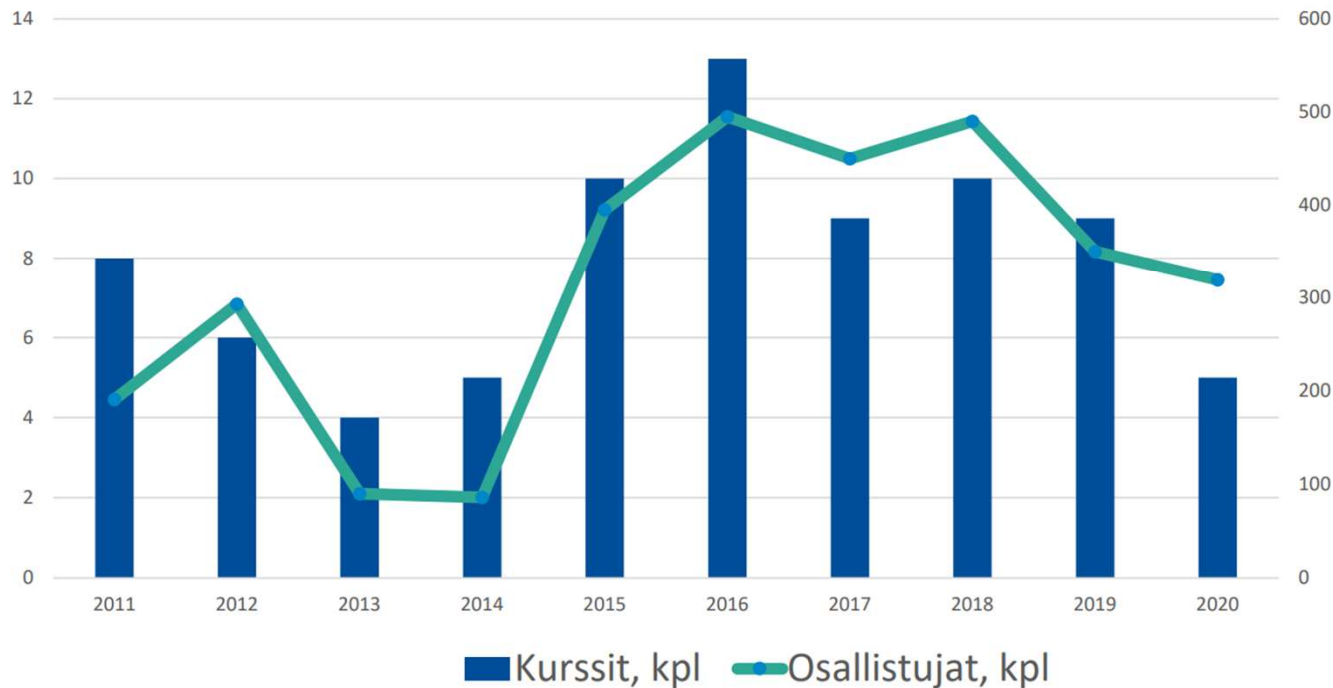
- Alkutuotantopoolin sopimusosapuolet ovat Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry ja Huoltovarmuuskeskus. Elintarvikehuoltosektorin pooleilla on poolitoimintaa koskeva yhteistyösopimus.
- Tavoitteena on turvata **riittävä määrällinen, laadullinen sekä elintarviketurvallinen maataloustuotanto** ja siten elintarvikehuollon toimivuus erilaisissa vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Pooli edistää **yritysten vapaaehtoista varautumista** ja osallistuu **alkutuotannon toimintaedellytysten varmistamiseen**.
- Poolin tehtävänä on
  1. Alkutuotannon turvaaminen: seuranta, analyysit, tuotantopanosten saatavuus, ohjeet, koulutus
  2. Viranomaisten tukeminen: yhteydenpito, tilannekuva, päätöksentekoon vaikuttaminen, selvitykset
  3. Valmiuden ylläpito ja yhteistoiminta: huoltovarmuusorganisaation yhteistyö, suunnittelu ja harjoitukset
- Alkutuotantopoolin muodostavat sitä johtava poolitoimikunta, poolin toimisto sekä poolin yritykset. Pooliorganisaation toiminta on kuvattu toimintaohjeessa 1.1.2020.

MAATILOJEN VARAUTUMISKOULUTUS

ERI TAHOJEN KANSSA YHTEISTYÖSSÄ TOTEUTETTAVAT ALUEELLISET KURSSIT

Maatalouden varautumiskurssien ja osallistujien lukumäärä 2011 - 2020

10 vuoden aikana:

- lähes 100 kurssia
- yli 3000 osallistujaa

Uusi toteutusmalli käyttöön 1.1.2015 ja päivitys 1.1.2020

HUOLTOVARMUUSORGANISAATIO
ALKUTUOTANTOPOOLI

Huoltovarmuus vaatii nyt poikkeustoimia

MAASEUDUN TULEVAISU

KESKIVIHKONA 16. MAALISKUUTA 2022 - NRO 32

PERUSTETTU 1916 - 106 VUOTTA KOKO SUOMEN ASIALLA

MT.FI

IRT

Maataloudelle etsitään jopa 300 miljoonan tukea

Kauppaa koskevaa lisäsääntelyä on tulossa myöhemmin.

Oma tuki maataloudelle

➔ Osana huoltovarmuuspakettia on maataloudelle tulossa oma tuki. MT:n tietojen mukaan paketin koko voi olla jopa 300 miljoonaa euroa. Tavoitteena on, että tuki näkyisi maanviljelijöiden pankkitileillä pian.

Energiaverolle helpotus

➔ Yksi osa on verotuksen tukitoimi, joka liittyy energiaan. Lisäksi on laaja joukko muita toimenpiteitä, joista osan vaikutus on nopea ja osan vaikutusta pitää odottaa pidempään. Osa toimista vaatii EU:n hyväksynnän.

Epävarmuus suurta

➔ Kevään kylvöpäätökset tehdään maataloilla epävarmassa tilanteessa. "Kukaan ei voi ennustaa, mikä tilanne on syksyllä tai edes toukokuussa", sanoo MTK:n toiminnanjohtaja Jyrki Wallin.

UUTISET | sivu 3

Metsä Ti rajoittaa

Metsä Group rajo tuotantoa Keski-
kustannusten vuoc
loppumiseen Ven

Berner k viennissä

Suomen ruokavie
Berner ottaisi me
Kotimainen liha c
viennissä jämäkk

LARI LIEVONEN

Kohdentuminen

- Tavoite – kompensatio kulujen nousulle ja kylvöjen (ja tuotannon) varmistaminen
- Keinot auki

